

Сборник съдебна практика

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (трети състав)

12 декември 2013 година *

„Съдебна защита — Принцип на ефективност — Принципи на правна сигурност и на защита на оправданите правни очаквания — Връщане на недължимо платеното — Способи за защита — Национално законодателство — Намаляване на давностния срок за предвидените искиове без предупреждение и с обратна сила“

По дело C-362/12

с предмет преюдициално запитване, отправено на основание член 267 ДФЕС от Supreme Court of the United Kingdom (Обединено кралство) с акт от 25 юли 2012 г., постъпил в Съда на 30 юли 2012 г., в рамките на производство по дело

Test Claimants in the Franked Investment Income Group Litigation

срещу

Commissioners of Inland Revenue,

Commissioners for Her Majesty's Revenue and Customs,

СЪДЪТ (трети състав),

състоящ се от: М. Pešič, председател на състав, С. G. Fernlund (докладчик), А. Ó Caoimh, С. Toader и Е. Jarašiūnas, съдии,

генерален адвокат: М. Wathelet,

секретар: L. Hewlett, главен администратор,

предвид изложеното в писмената фаза на производството и в съдебното заседание от 26 юни 2013 г.,

като има предвид становищата, представени:

- за Test Claimants in the Franked Investment Income Group Litigation, от G. Aaronson, QC, подпомаган от P. Freund и P. Farmer, barristers, упълномощен от S. Whitehead, solicitor,
- за правителството на Обединеното кралство, от Н. Walker, в качеството на представител, подпомагана от D. Ewart QC и К. Bacon, barrister,
- за испанското правителство, от А. Rubio González, в качеството на представител,

* Език на производството: английски.

— за Европейската комисия, от R. Lyal и W. Mölls, в качеството на представители,

след като изслуша заключението на генералния адвокат, представено в съдебното заседание от 5 септември 2013 г.,

постанови настоящото

Решение

- 1 Преюдициалното запитване се отнася до тълкуването на принципите на ефективност, правна сигурност и защита на оправданите правни очаквания.
- 2 Запитването е отправено в рамките на спор между, от една страна, Test Claimants in the Franked Investment Income Group Litigation (наричани по-нататък „Test Claimants“), и от друга страна, Commissioners of Inland Revenue (наричани по-нататък „Commissioners“) и Commissioners for Her Majesty’s Revenue and Customs относно способите за защита в областта на връщането на недължимо платеното, които данъчнозадължените лица могат да използват във връзка с данъци, обявени за несъвместими със свободата на установяване и свободното движение на капитали.

Правна уредба

- 3 Към момента на настъпване на фактите в главното производство английското право предвижда две правни средства за защита съгласно „common law“ с оглед на възстановяването на корпоративни данъци, начислени в нарушение на правото на Съюза.
- 4 Първото средство за защита, признато от House of Lords в решение от 20 юли 1992 г. по дело Woolwich Equitable Building Society/Inland Revenue Commissioners ([1993] AC 70, наричано по-нататък „искът „Woolwich““), е иск за възстановяване на неправомерно начислен данък.
- 5 Съгласно член 5 от Закона за давността от 1980 г. (Limitation Act 1980, наричан по-нататък „Законът от 1980 г.“) този иск трябва да бъде предявен в срок от шест години, считано от настъпването на правопораждащия факт.
- 6 Второто средство за защита, признато в решение на House of Lords от 29 октомври 1998 г. по дело Kleinwort Benson/Lincoln City Council ([1999] 2 AC 349, наричано по-нататък „искът „Kleinwort Benson““), позволява възстановяването на суми, платени в резултат на грешка в правото.
- 7 Съгласно член 32, параграф 1, буква с) от Закона от 1980 г. давностният срок за този вид искове е шестгодишен и започва да тече от момента, в който ищецът е узнал за грешката в правото или при полагане на дължимата грижа е можел да узнае за нея.
- 8 От края на деветдесетте години започва да се поставя въпросът за съвместимостта със свободата на установяване и свободното движение на капитали на някои разпоредби от законодателството относно данъчното облагане на местните за Обединеното кралство дружества.
- 9 Така Съдът е сезиран с преюдициално запитване в рамките на спор, във връзка с който е постановено Решение от 8 март 2001 г. по дело Metallgesellschaft и др. (C-397/98 и C-410/98, Recueil, стр. I-1727). В това решение Съдът приема, че някои аспекти на авансово платения

корпоративен данък („advance corporation tax“, наричан по-нататък „АСТ“), начисляван в Обединеното кралство през периода от 1973 г. до 1999 г., са несъвместими с посочените свободи.

- 10 Именно по образувано след това производство във връзка със същите данъчни разпоредби High Court of Justice (England & Wales), Chancery Division, постановява за първи път в решение от 18 юли 2003 г. по дело Deutsche Morgan Grenfell/Inland Revenue Commissioners ([2003] 4 All ER 645), че искът „Kleinwort Benson“ може да бъде предявен с оглед на възстановяване на данък, платен в резултат на грешка в правото. До този момент не се е допускало предявяването на такъв иск срещу данъчната администрация.
- 11 Вследствие на това посочената юрисдикция приема, че за предявяване на този иск се прилага давностният срок, предвиден в член 32, параграф 1, буква с) от Закона от 1980 г., който е шест години от момента, в който ищецът е узнал за грешката или при полагане на дължимата грижа е можел да узнае за нея.
- 12 На 8 септември 2003 г. правителството на Обединеното кралство съобщава за законодателно предложение във връзка с исковите за възстановяване на данъци, когато плащането е извършено в резултат на грешка в правото. Вследствие на това предложение е приет член 320 от Закона за бюджета за 2004 г. от 24 юни 2004 г. (Finance Act 2004, наричан по-нататък „член 320“).
- 13 Посоченият член 320 предвижда:
„Член 32, параграф 1, буква с) [от Закона от] 1980 г. [...] (по-дълъг срок за предявяване на иск в случай на грешка) не се прилага при грешка в правото във връзка с данъчни въпроси, които са от компетентността на Commissioners [...].“

Тази разпоредба се прилага за исковите, предявени на или след 8 септември 2003 г.“

- 14 С решение от 4 февруари 2005 г. Court of Appeal (England & Wales), Chancery Division, по дело Deutsche Morgan Grenfell/Inland Revenue Commissioners, посочено по-горе. Решението на Court of Appeal пък е отменено от House of Lords на 25 октомври 2006 г. Последната юрисдикция потвърждава решението на High Court и приема, че с оглед на възстановяването на недължимо платен данък данъчнозадължените лица могат да предявят или иска „Woolwich“, който се базира на неоснователното начисляване на данъка и трябва да бъде предявен в срок от шест години, считано от датата на плащане на данъка, или иска „Kleinwort Benson“, който се основава на грешка в правото и давностният срок за който е шест години от датата, на която ищецът е узнал за грешката в правото или при полагане на дължимата грижа е можел да узнае за нея.
- 15 Вследствие на посоченото по-горе решение на House of Lords от 25 октомври 2006 г. правителството на Обединеното кралство моли Съда да възобнови производството по преюдициалното запитване, по което е постановено Решение от 12 декември 2006 г. по дело Test Claimants in the FII Group Litigation (C-446/04, Recueil, стр. I-11753), за да ограничи действието във времето на това решение. На 6 декември 2006 г. Съдът отхвърля това искане.

Спорът по главното производство и преюдициалните въпроси

- 16 Преюдициалното запитване е отправено в рамките на производство по колективен иск, предявен пред юрисдикциите на Обединеното кралство от Test Claimants. Преди него са били отправени две преюдициални запитвания, по които са постановени посоченото по-горе Решение по дело Test Claimants in the FII Group Litigation и Решение от 13 ноември 2012 г. по дело Test

Claimants in the FII Group Litigation (C-35/11) във връзка с евентуалната несъвместимост на данъчното облагане на дивидентите, изплатени на установени в Обединеното кралство дружества майки от дъщерни дружества, които не са установени в тази държава членка, със закрепените в Договора за функционирането на ЕС основни свободи, и по-специално предвидената в член 49 ДФЕС свобода на установяване и предвиденото в член 63 ДФЕС свободно движение на капитали.

- 17 Делата, които Supreme Court of the United Kingdom избира като „пилотни“ за целите на настоящото преюдициално запитване, са образувани по искове за възстановяване на недължимо платения АСТ, предявени от дружествата от групата Aegis (наричани по-нататък „Aegis“). Иска се връщането на суми, платени повече от шест години преди предявяването на иска на Aegis.
- 18 След постановяване на Решение по дело Metallgesellschaft и др., посочено по-горе, и на решението на High Court of Justice (England & Wales), Chancery Division, по дело Deutsche Morgan Grenfell/Inland Revenue Commissioners, посочено по-горе, Aegis предявява на 8 септември 2003 г. иск „Kleinwort Benson“ с оглед на възстановяване на недължимо платения през периода от 1973 г. до 1999 г. АСТ.
- 19 Съгласно член 32, параграф 1, буква с) от Закона от 1980 г. давностният срок за предявяване на този иск започва да тече от момента на узнаване за грешката в правото, въз основа на която е платен данъкът, в случая датата на обявяване на посоченото по-горе Решение по дело Metallgesellschaft и др., а именно 8 март 2001 г.
- 20 С член 320 се изключва възможността по-дългият давностен срок, предвиден в член 32, параграф 1, буква с) от Закона от 1980 г., да бъде приложен за исковете за възстановяване на суми, платени в резултат на грешка в правото, когато искът се отнася до данъчни въпроси от компетентността на Commissioners. Тази разпоредба, приета на 24 юни 2004 г., поражда обратното действие, считано от 8 септември 2003 г. — дата, на която е съобщено, че ще бъде направено предложение за приемане на посочената разпоредба, и на която е предявен искът на Aegis.
- 21 В жалбата си пред запитващата юрисдикция Aegis твърди по същество, че видно от Решение от 11 юли 2002 г. по дело Marks & Spencer (C-62/00, Recueil, стр. I-6325), член 320 е в противоречие с предвидените в правото на Съюза принципи на ефективност, правна сигурност и защита на оправданите правни очаквания.
- 22 Според Aegis нарушението на тези принципи се изразява в обстоятелството, че като е изключил без предупреждение и с обратна сила приложимостта на давностния срок за иска „Kleinwort Benson“ за исковете, основани на грешка в правото, свързана с данъчни въпроси от компетентността на Commissioners, член 320 го е лишил от възможността да предяви иск, който в противен случай е щяло да предяви в предвидения срок; това затруднило прекомерно и дори напълно го лишило от възможност да упражни правата, предоставени му от правото на Съюза.
- 23 Commissioners for Her Majesty's Revenue and Customs твърдят по същество, че правото на Съюза изисква само да е налице ефективно средство за защита, за да бъдат предявени произтичащите от правото на Съюза права. Това изискване било изпълнено с иска „Woolwich“. Ако продължавала да съществува възможност за предявяване на такъв иск, било без значение обстоятелството, че член 320 премахва по-дългия давностен срок на субсидиарно вътрешноправно средство за защита, за да го приведе в съответствие с давностния срок за иска „Woolwich“.

24 Тъй като изпитва съмнения относно съвместимостта на член 320 с правото на Съюза, Supreme Court of the United Kingdom решава да спре производството и да постави на Съда следните преюдициални въпроси:

- „1) Когато съгласно законодателството на държава членка данъчнозадължено лице може да избира между две алтернативни основания, за да поиска възстановяване на данъци, събрани в нарушение на членове 49 ДФЕС и 63 ДФЕС, и за едното от тези основания е предвиден по-дълъг давностен срок, съвместимо ли е с принципите на ефективността, на правната сигурност и на оправданите правни очаквания държавата членка да приеме правна уредба, с която по-дългият давностен срок се намалява без предупреждение и с обратна сила спрямо датата на обнародване на предлаганата нова правна уредба?
- 2) За отговора на въпрос 1 има ли някакво значение фактът, че към момента, когато данъчнозадълженото лице е предявило своя иск на основание, за което е предвиден по-дългият давностен срок, възможността за предявяване на иск на това основание съгласно националното законодателство е била призната едва i) неотдавна и ii) от нисшестоящ съд, като чак по-късно е окончателно потвърдена от най-висшата съдебна инстанция?“.

По преюдициалните въпроси

По първия въпрос

- 25 С първия си въпрос запитващата юрисдикция иска по същество да се установи дали когато съгласно националното право данъчнозадължените лица имат избор между два иска, които могат да предявят с оглед на възстановяване на данък, начислен в нарушение на правото на Съюза, като за единия от тях се прилага по-дълъг давностен срок, принципите на ефективност, правна сигурност и защита на оправданите правни очаквания допускат национално законодателство, съгласно което този давностен срок се намалява без предупреждение и с обратна сила.
- 26 В това отношение правителството на Обединеното кралство смята, че правото на Съюза не изисква, когато националното право предвижда допълнителни иски за възстановяване на надплатен данък, те, взети поотделно, да бъдат в съответствие с принципа на ефективност. По-конкретно принципите, изведени в посоченото по-горе Решение по дело Marks & Spencer, не били приложими за спора по главното производство. Премахването на възможността давностният срок за иска „Kleinwort Benson“ да бъде приложен за исовете, основани на свързана с данъчни въпроси грешка в правото, ни най-малко не се отразило на давностния срок за иска „Woolwich“, който сам по себе си бил в съответствие с принципа на ефективност и който Aegis можело да предяви, за да му бъдат възстановени начислените в нарушение на правото на Съюза данъци.
- 27 Правителството на Обединеното кралство посочва още, че възстановяването на данъци, начислени в резултат на грешка в правото, става възможно едва с посоченото по-горе решение на House of Lords от 25 октомври 2006 г., тоест след като Aegis е предявило иска си. При това положение достатъчно осведомените лица не биха могли да приемат, че ще получат възстановяване на надплатените суми, като се позоват на по-дългия давностен срок, приложим за иска „Kleinwort Benson“. Следователно принципите на правна сигурност и на защита на оправданите правни очаквания не били нарушени.

- 28 Комисията смята от своя страна, че спорът по главното производство е много сходен с този по Решение по дело *Marks & Spencer*, посочено по-горе. Според нея, макар сам по себе си искът „Woolwich“ да е ефективно средство за защита, това не означава, че искът „Kleinwort Benson“ може да премахнат без предупреждение и с обратна сила.
- 29 Според Комисията, макар към момента на настъпване на фактите в главното производство възможността за предявяване на иска „Kleinwort Benson“ по данъчни спорове да не е била безспорна, данъчнозадължените лица са могли основателно да приемат, че този иск при грешка в правото може да бъде предявен, без значение какъв е спорът, и следователно може да бъде предявен и по данъчен спор. Поради това член 320 бил в противоречие с принципа на ефективност, както и с принципите на правна сигурност и на защита на оправданите правни очаквания. За да бъдат изпълнени произтичащите от тези принципи изисквания, трябвало да бъде предвиден разумен срок между съобщението, че ще бъде направено предложение за приемане на член 320, и влизането му в сила, така че на евентуалните ищци да се даде възможност да предявят правата си.

По принципа на ефективност

- 30 В самото начало следва да се напомни, че съгласно постоянната съдебна практика правото на възстановяване на данъци, платени в държава членка в нарушение на правото на Съюза, е последица и допълнение към правата, които данъчнозадължените лица черпят от разпоредбите на правото на Съюза, както са тълкувани от Съда. Следователно държавите членки по принцип са задължени да върнат събраните в нарушение на правото на Съюза данъци (вж. Решение от 19 юли 2012 г. по дело *Littlewoods Retail* и др., C-591/10, точка 24 и цитираната съдебна практика).
- 31 Когато възстановяването на неоснователно начислени национални данъци не е уредено в правото на Съюза, принципът на процесуалната автономия на държавите членки предполага във вътрешния правен ред на всяка държава членка да се посочат компетентните юрисдикции и да се определят процесуалните правила за съдебните производства, предназначени да гарантират защитата на правата, които данъчнозадължените лица черпят от правото на Съюза. Все пак държавите членки носят отговорността за осигуряването на ефективна защита на тези права във всеки отделен случай (вж. Решение от 27 юни 2013 г. по дело *Агроконсултинг-04*, C-93/12, точка 35 и цитираната съдебна практика).
- 32 Процесуалните правила за съдебните производства, предназначени да гарантират защитата на правата, които данъчнозадължените лица черпят от правото на Съюза, не трябва да бъдат по-неблагоприятни от тези, които уреждат аналогични вътрешноправни производства (принцип на равностойност), нито да бъдат уреждани по начин, по който да правят практически невъзможно или прекомерно трудно упражняването на правата, предоставени от правния ред на Съюза (принцип на ефективност) (вж. по-специално Решение от 18 март 2010 г. по дело *Alassini* и др., C-317/08-C-320/08, Сборник, стр. I-2213, точка 48 и цитираната съдебна практика, както и Решение по дело *Агроконсултинг-04*, посочено по-горе, точка 36).
- 33 Що се отнася до последния принцип, Съдът приема, че определянето на разумни срокове за предявяване на искове или подаване на жалби, неспазването на които води до погасяване по давност или преклудиране на правото да се търси защита, с оглед на правната сигурност, която осигурява закрила както на данъчнозадължените лица, така и на съответната администрация, е съвместимо с правото на Съюза. В действителност такива срокове не могат да направят практически невъзможно или прекомерно трудно упражняването на правата, предоставени от правото на Съюза. За да изпълни функцията си за гарантиране на правната сигурност обаче, давностният срок трябва да бъде определен предварително (Решение по дело *Marks & Spencer*, посочено по-горе, точки 35 и 39, както и цитираната съдебна практика).

- 34 В областта на възстановяване на недължимо платени национални данъци Съдът вече е приел за разумен предвиден в националното право преклузивен срок от три години, който започва да тече от датата, на която е извършено оспорваното плащане (вж. Решение от 17 ноември 1998 г. по дело *Aprile*, C-228/96, *Recueil*, стр. I-7141, точка 19 и Решение от 24 септември 2002 г. по дело *Grundig Italiana*, C-255/00, *Recueil*, стр. I-8003, точка 34). Следователно шестгодишен давностен срок като този за предявяване на иска „*Woolwich*“, който започва да тече от момента на плащане на недължимия данък, сам по себе си изглежда разумен.
- 35 Също така принципът на ефективност по принцип не забранява прилагането с обратна сила на нов срок за предявяване на иск, който е по-кратък и евентуално свързан с повече ограничения за данъчнозадължените лица от предходния срок, доколкото новият срок се прилага за исквете за възстановяване на противоречащи на правото на Съюза национални данъци, които все още не са били предявени към момента на влизане в сила на новия срок, но се отнасят до суми, платени при действието на предходния срок (Решение по дело *Grundig Italiana*, посочено по-горе, точка 35).
- 36 Всъщност, след като правилата за възстановяване на недължимо платени национални данъци се установяват в националното право, то последното урежда и възможността за прилагане на тези правила с обратна сила, стига това евентуално обратно действие да не застрашава спазването на принципа на ефективност (Решение по дело *Grundig Italiana*, посочено по-горе, точка 36).
- 37 Както обаче постановява Съдът в точка 38 от посоченото по-горе Решение по дело *Marks & Spencer*, принципът на ефективност допуска с национално законодателство да се намали срокът, в който може да се иска възстановяване на суми, платени в нарушение на правото на Съюза, но при условие не само новият срок да бъде разумен, но и новото законодателство да предвижда преходен режим, така че правните субекти да разполагат с достатъчен срок след приемането на законодателството, за да предявят исканията за възстановяване, които са имали право да направят по силата на предходното законодателство. Такъв преходен режим е необходим, когато непосредственото прилагане за тези искания на по-кратък давностен срок от предвидения в предходната уредба би лишило с обратна сила някои правни субекти от правото им на възстановяване или би им оставило прекалено кратък срок, за да предявят това право.
- 38 Следователно принципът на ефективност не допуска национално законодателство, съгласно което с обратна сила и без да бъде предвиден преходен режим, се намалява срокът, в който може да се иска възстановяване на суми, платени в нарушение на правото на Съюза (вж. в този смисъл Решение по дело *Marks & Spencer*, посочено по-горе, точка 47).
- 39 При обстоятелства като изложените пред запитващата юрисдикция фактът, че в посоченото по-горе Решение по дело *Marks & Spencer* данъчнозадълженото лице разполага само с едно правно средство за защита, докато в спора по главното производство данъчнозадължените лица разполагат с две такива средства, не би могъл да доведе до различно заключение.
- 40 В случая следва да се разгледат правата, предоставени на данъчнозадължените лица от националното им право преди приемането на разглежданото изменение на законодателството, и последиците от това изменение за упражняването на правото на възстановяване, което им е предоставено от правото на Съюза.
- 41 Видно от предоставената на Съда преписка, до приемането на член 320 данъчнозадължените лица са имали възможност, с оглед на възстановяване на недължимо платени данъци, да предявят основаващ се на грешка в правото иск „*Kleinwort Benson*“ в срок от шест години, считано от узнаването за грешката, въз основа на която е платен данъкът. Вследствие на приемането на посочената разпоредба тази възможност им е отнета с обратна сила и без да бъде предвиден преходен режим, тъй като съгласно разпоредбата по-дългият срок за

предявяване на иск при грешка в правото не се прилага за грешка в правото, свързана с данъчен въпрос от компетентността на Commissioners. Следователно те вече могат да искат връщане на недължимо платеното само за периода между 1997 г. и 1999 г.

- 42 Макар принципът на ефективност да допуска национално законодателство, съгласно което се намалява срокът за предявяване на иск за връщане на недължимо платеното, и както е видно от точка 34 от настоящото решение, шестгодишният давностен срок, който започва да тече от момента на плащане на недължимия данък, сам по себе си да изглежда разумен, съгласно припомнената в точка 37 от настоящото решение съдебна практика националното законодателство трябва да предвижда и преходен режим, така че данъчнозадължените лица да разполагат с достатъчен срок след приемането на законодателството, за да предявят исканията за възстановяване, които са имали право да направят по силата на преходното законодателство.
- 43 Не отговаря на изискването за предвиждане на преходен режим национално законодателство като разглежданото в главното производство, съгласно което шестгодишният срок за предявяване на иски за връщане на недължимо платеното, който започва да тече от момента на узнаването за грешката, въз основа на която е платен недължимият данък, се намалява на шест години, считано от деня на плащане на данъка, като това изменение започва да се прилага веднага за предявените след датата на приемане на това законодателство иски, както и за исковите, предявени между последната и преходна дата, която в случая е датата, на която е съобщено предложението за приемане на това законодателство и от която то влиза в сила. Посоченото законодателство прави практически невъзможно упражняването на правото на възстановяване на недължимо платения данък, с което данъчнозадължените лица са разполагали преди това. Следователно национално законодателство като разглежданото в главното производство трябва да се приеме за несъвместимо с принципа на ефективност.

По принципите на правна сигурност и на защита на оправданите правни очаквания

- 44 Следва да се припомни, че съгласно постоянната съдебна практика принципът на правна сигурност, следствие от който е принципът на защита на оправданите правни очаквания, изисква законодателството с неблагоприятни последици за частноправните субекти да бъде ясно и точно и прилагането му да бъде предвидимо за правните субекти (вж. по-специално Решение от 7 юни 2005 г. по дело VEMW и др., C-17/03, Recueil, стр. I-4983, точка 80). Както бе припомнено в точка 33 от настоящото решение, за да изпълни функцията си за гарантиране на правната сигурност, давностният срок трябва да бъде определен предварително.
- 45 Съдът е постановил също, че принципът на защита на оправданите правни очаквания не допуска изменение на националното законодателство да лиши с обратна сила данъчнозадължено лице от правото, с което то е разполагало преди посоченото изменение, да иска възстановяване на данъците, начислени в нарушение на правото на Съюза (вж. в този смисъл Решение по дело Marks & Spencer, посочено по-горе, точка 46).
- 46 В случая, както следва от точка 41 от настоящото решение, преди приемането на член 320 данъчнозадължените лица са имали право, с оглед на възстановяване на недължимо платени данъци, да предявят иска „Kleinwort Benson“ пред националните юрисдикции и са имали основание да очакват, че последните ще се произнесат по основателността на иска им.
- 47 Вследствие на приемането на член 320 обаче това право на данъчнозадължените лица е отнето с обратна сила и без да бъде предвиден преходен режим. Следователно с това законодателство се въвежда промяна, която има отрицателни последици за положението на посочените лица, без те да са имали възможност да се подготвят за нея.

- 48 От това следва, че с такова изменение на законодателството се нарушават принципите на правна сигурност и на защита на оправданите правни очаквания.
- 49 С оглед на всички изложени по-горе съображения на поставения въпрос следва да се отговори, че когато съгласно националното право данъчнозадължените лица имат избор между два иска, които могат да предявят с оглед на възстановяване на данък, начислен в нарушение на правото на Съюза, като за единия от тях се прилага по-дълъг давностен срок, принципите на ефективност, правна сигурност и защита на оправданите правни очаквания не допускат национално законодателство, съгласно което този давностен срок се намалява без предупреждение и с обратна сила.

По втория преюдициален въпрос

- 50 С втория си въпрос запитващата юрисдикция иска по същество да се установи дали за отговора на първия въпрос има някакво значение фактът, че към момента, в който данъчнозадълженото лице е предявило своя иск, възможността за предявяване на иска с по-дълъг давностен срок е била призната едва неотдавна от нисшестоящ съд и чак по-късно е окончателно потвърдена от най-висшата съдебна инстанция.
- 51 Следва да се отбележи, че тези обстоятелства не са релевантни. Както посочва запитващата юрисдикция, от значение е, че към момента на настъпване на фактите в главното производство съгласно националното право данъчнозадължените лица са имали право да предявят този иск с оглед на връщане на недължимо платеното.
- 52 Ето защо на втория въпрос следва да се отговори, че за отговора на първия въпрос няма никакво значение фактът, че към момента, в който данъчнозадълженото лице е предявило своя иск, възможността за предявяване на иска с по-дълъг давностен срок е била призната едва неотдавна от нисшестоящ съд и чак по-късно е окончателно потвърдена от най-висшата съдебна инстанция.

По съдебните разноси

- 53 С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред запитващата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноси. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (трети състав) реши:

- 1) **Когато съгласно националното право данъчнозадължените лица имат избор между два иска, които могат да предявят с оглед на възстановяване на данък, начислен в нарушение на правото на Съюза, като за единия от тях се прилага по-дълъг давностен срок, принципите на ефективност, правна сигурност и защита на оправданите правни очаквания не допускат национално законодателство, съгласно което този давностен срок се намалява без предупреждение и с обратна сила.**
- 2) **За отговора на първия въпрос няма никакво значение фактът, че към момента, в който данъчнозадълженото лице е предявило своя иск, възможността за предявяване на иска с по-дълъг давностен срок е била призната едва неотдавна от нисшестоящ съд и чак по-късно е окончателно потвърдена от най-висшата съдебна инстанция.**

Подписи